

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Izhaja vsako soboto
zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petit-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročila, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Kmetijsko društvo na Dolenji Dobravi

v Poljanski dolini nad Škofjo Loko.

Kratek popis lumparij in goljufij, ki so jih uganjali v tej zadregi različni nepostenjakoviči.

I.

Svoj čas so klerikalni konsumi rastle po naši lepi deželi kot gobe po dežju. Z njimi je hotela klerikalna stranka zadati smrtni udarec trgovstvu, ki je večinoma naprednega misljenja. Tudi v Poljanski dolini nad Škofjo Loko je bilo več takih «štacun». Ona v Poljanah je že davno žalostno premislila drugih pa čaka tak konec, kot je sedaj zadel «Kmetijsko društvo na Dolenji Dobravi, namreč konkurz.

V sledečih vrsticah hočemo popisati «goljufije» in «lumparije», ki so jih uganjali v ravno navedeni zadregi različni faktorji. Zlasti «Zadružna zveza» in «Gospodarska zveza» naj si vtakneta ta spominski list za zrcalo.

Ustanovitev zadruge.

Kmalu po novem letu 1899 vpisalo se je v zadrudni register c. kv. deželnega kot trgovskega sedišča v Ljubljani «Kmetijsko društvo na Dolenji Dobravi, registrovana zadruga s omejeno zavezo». Registriran je bil sledeči odbor: 1. Franc Stanonik, posestnik v Zabji vasi št. 6, načelnik; 2. Janez Bogataj iz Dolenje Dobrave št. 2, namestnik; 3. Janez Zust iz Dolenje Dobrave št. 30; 4. Blaž Demšar iz Gorenje Dobrave št. 16; 5. Gregor Keržišnik iz Dolenje Dobrave št. 22; 6. Jernej Ferlan iz Dolenje Dobrave št. 20; 7. Simon Selak iz Todraža št. 6; 8. Janez Pustavrh iz Dolenje Dobrave št. 26; 9. Blaž Čadež iz Trate št. 3 nad Poljanami, odborniki.

Skoro vai odborniki so znali le za silo podpisati svoje ime. Edini načelnik je obiskaval tretji

gimnazijski razred. Nobeden pa ni bil trgovsko izobražen. Bilo bi pač čudno, da bi taki ljudje pravilno vodili različne trgovske knjige v zadrugi!

Načelnik je začel z drugimi odborniki pridno nabirati ude. Kdor je vplačal vsaj eno petino deleža po 5, 10, 15 in 20 glid., je postal član. Že pri nabiranju udov so odborniki počenjali nepravilnosti s tem, da so pobirali manjša deleža, kot so bili določeni v pravilih. Gotovo le zato, da bi nalovili več udov! Toda v kljub tej nepravilnosti so nabrali polagoma 32 do 36 udov, ki so plačali popolne deleže.

Zadruga se je podprla s tem, da so Franc Stanonik in Zabje vasi št. 6, zamrli Martin Bogataj, Janez Bogataj iz Dolenje Dobrave št. 2, Jernej Ferlan od tam št. 20, Janez Pustavrh, ki je sedaj v Ameriki, Blaž Demšar iz Gorenje Dobrave št. 16, Gregor Keržišnik iz Dolenje Dobrave št. 22 in Martin Peter nel od tam št. 8, vzeli pri «Posojilnici in hranilnici v Poljanah» kot poroki in plačniki za «Kmetijsko društvo na Dolenji Dobravi» posojilo na zadolžnico z dne 1. novembra 1899 2400 K in z dne 13. maja 1900 8000 K, skupaj torej 10.400 K.

S tem denarjem se je nakupilo prvo blago in sicer manufakturno, specerijsko blago, železnina, porcelan, spirit, vino, usnje itd. prav po pregovoru: «Kadar imajo otroci denar, imajo kramarji semenj.»

Zadruga je sedaj imela dovolj blaga in nekaj odjemalcev, namreč vpisane ude. Manjkalo je le še poslovanje v prodajalni. Pri tem niso bili preveč izbirični. V dobro založeno prodajalno so nastavili za poslovodjo nekega Janeza Mezeka, ki je bil poprej čevljar, torej trgovsko popolnoma neizvežban. Ni čuda, da ni vedel cene niti enemu, niti drugemu blagu. Radi tega je bil pri postrežbi bolj počasen. Delal je pa posteno, ker je bil založil nekaj kavcije. Odstavljen je bil še prvo leto, ne vemo, ali radi počasnosti, ali radi postenosti.

Na njegovo mesto so postavili krojača Janeza Jeraša, ki je v prodajalni baje tako dobro meril, da je v kratkem času sezidal nove hiše, akoravno je imel samo 40 K mesečne plače.

Prva defraudacija.

Zadruga je razpečala precej blaga. Zlasti dober odjemalec je bil načelnik sam, ki je ravno takrat popravil svoje hišo. Tudi drugi udje so pridno hodili kupovat v zadrugo. Človek bi bil mislil, da se podjetje dobro razvija in bo napravilo dosti dobička. Toda čuda, računski zaključek za prve poslovno leto je izkazal samo 56 K v dobička!

Načelnik z novim poslovedjem ni bil nič kaj zadovoljen. Zdel se mu je prepovršen. Kmalu je načelnik zapazil, da se gode v zadrugi naravnost nepostenosti. Nepostenjakoviča pa ni mogel zavhati. Zadruga je bila takrat še v dobrem stanju, vendar se je v času od aprila do avgusta 1909 pripetila neka defraudacija, za približno 700 K. Načelnik je ta primanjkljaj iz svojega žepa doplačal v blagajno, zahteval pa revizijo v zadrugi od «Gospodarske zveze v Ljubljani». Njegova prošnja ni bila uslišana. Revizija se ni izvršila.

«Gospodarska zveza» si je pač mislila: «Kdor molči, dvema odgovori!» Če bi bila izvršila revizijo, bila bi zadruga mogoče takoj takrat prenehala. Tega pa ona ni hotela, ker je bila z zadruge v dobri trgovski zvezi. Naj trpi načelnik sam!

Prva defraudacija je ostala vsled malomarnosti «Gospodarske zveze» nepojasnjena in nekarnevana. Dober vzgled za prihodnje poslovanje! Umevno je, da je načelnik vsled tega izstopil iz zadruge in zahteval povračilo deleža.

Izvanredni občni zbor.

Vsled načelnikovega odstopa je bil sklican izvanredni občni zbor na 19. maja 1901. Na tem občnem zboru so vsi odborniki odobrili odstop načelnikov in pustili zapisati v knjige, da Franc Sta-

PODLISTEK.

Ahasverjeva razmišljanja.

«Ali ni konca?»

Ahasver je sklonil glavo in se zamislil.

«Ali ni konca?»

«Sedaj —!»

Vrhajalo je in padalo. Svetovi so grmeli bliskoma križem, se trli; za njimi je sikal plamen, se razlival in objemal praznino.

«Zdaj pač ne vstaneš več.»

Zaman. Za hip, in bilo je kakor je bilo prej. Svetovi so krožili svojo smer enakomerno, se odpirali in bruhali iz sé morje življenja.

Sivolasi Ahasver, ki je videl vse to, je obstrmel in se začudil.

«Kolo?» Ti?»

«Jaz.»

«Ze zopet — —»

«Isčema!»

Bil je človek.

«Ze iščeš? Da, vidim. Meje oči so kakor so oči prorokove, ki vedó vse, one vidije na milijone let nazaj, na milijone naprej; v njih je preteklost, sedanjost, v njih je bodočnost; one so večne. Vrnij mi in znaj.

Vse, vse, kar je, je neskončnost. Zatorej, človek, ne išči ciljev, ne izprašuj odkod si, odkdaj,

kako, zakaj, čemu! Ti si pravzaprav nikdar rodil nisi.»

Ahasver je obstal, pomislil in nadaljeval.

«Nikdar se nisi rodil in vendar smo otroci, otroci, ki jih zahteva in si jih hoče negativnost.»

«Smo mi negativni? Zakaj?» je vprašal človek.

«Zato, ker smo. Tako mora biti. Vprašanje je namreč ono, za kar se rodimo, bojujemo, umiramo. Ko bi njega ne bilo, bi ne bilo nas. Čemu neki? Kaj je strmljenje brez ciljev in smotrov, kaj so cilji brez težav in trpljenja, kaj trpljenje, če si siguren vsikdar, če ni sovraštya, kaj potemtakem življenje samo? Ko bi ne bilo tega, bi ne bilo treba biti! Ker pa je negotovost, zato eksistiraš ti, eksistira zlo, boj, eksistira vse. In to je ravno tista popolnost, tista harmonija vesoljnosti. Kaj bi, človek, ko bi ne bilo vsega tega, ki je vprašanje večnosti? Kdo bi našel povsod in na vse odgovor? Nič — nič! Ni mogoče drugače! Sam razum že pove, če je odgovor, moralo je biti vprašanje. To je vse. Cela tista svetovna mizerija, dejanje in nehanje.

Kratkomalo: negotovost je, je, ker mora biti in je večna. Odgovori so, so, ker morajo biti zato, ker jih je treba, pa niso od vekomaj do vekomaj. Negotovost je sedanjost in sedanjost je življenje, večno, večne življenje, je radost, je boleost, ki je vselej večja od prejšnje že po svoji doslednosti. Kot ne more biti življenje brez negotovosti, tako ne more biti negotovosti brez pred njega zapisanih.»

«In kaj je potem vse skupaj?»

«Vse skupaj je tisočletna sliuga, ki ji odpiramo skrivnostna usta, zatopljeni v zagonetno molčanje, ki mu hočemo odgovora.

Sedaj pa čuj in napni ušesa!

Količina teh, mislim odgovorov, ti pove, o koliko si srečen, v koliko uživaš sebe samega, pove, kolika je pot, ki si jo prehodil od svojega začetka na kolobarju neizmernosti, pove ti, kje si, kje stojiš, po svoje, četudi si zdaj s svojim koncem na istem, kakor si bil preje s svojim začetkom. Krog je krog in ostane krog. Človek pa, ki išče v brezdalji konca, je le nevedna sirota, ki išče to, kar je za njim razlito v neskončnost, pred saboj, ki tudi nima konca. Človek je čutil to duševno pezo in je čutil in ve, da ji ni kos, da bi je prenesel, kaj sele ji prisel do dna! Kljub temu si je hotel biti na jasnem. Začel je iskati pomoči in je išče še zdaj, našel je je pa v teozizmu, kateremu prisoja vse to, kar ne more om. Ta mu je mogel odgovoriti na nejasno le s posmrtnim večnim življenjem. Tak je bil človek na istem «quo arite», le heгови so mu ostali, ki so vsi, kar jih je kdaj bile in, kar jih je, bistveno ene in iste pasme, ker nepojmljivo je bile pri vsem človeštvu eno in isto.

To je resnica! Ozri se in poglej naokoli! Mi iščemo in rešujemo še zmerom!»

«Zakaj?»

«Ze zopet vprašaj! Zakaj? Ker moramo. Mi namreč živimo. Čudno je pač to, da je življenje

nonik ne sme nikdar več biti sprejet v zadrugo. Dali so mu tudi nekako oprostilo od poročstva za dolg pri «Posojilnici in hranilnici v Poljanah», toda brez doveljenja slednje.

Pri tem običnem zboru je bil izvoljen za načelnika Janez Žust iz Dolenje Dobrave št. 30.

Poslovanje tudi to leto ni posebno napredovalo, računski zaključek je namreč izkazal samo 227 K 5 v čistega dobička.

Načelnikov izstop je pa imel svoje slabe posledice zlasti pri pametnejših članih. Mislili so si: «Če načelnik odstopi, ki je najbolj prebrisan in poučen v poslovanju, ni vse v redu pri zadrugi». Tako je na pr. odpovedal svoj delež prejšnji odbornik Simon Selak in izstopil. Ta je prigravarjal tudi svojemu svaku Janezu Bogataju, naj izstopi dokler je še čas, sicer se bo kesal, ko bo prepešno. S Selakom potegnila je tudi njegova sestra, Bogatajeva žena, in prosila moža naj izstopi iz zadruge, ker ona slutiti, da zadruga ne bo srečno končala. Selak in njegova sestra sta bila pač prava preroka, kakor bomo izvedeli pozneje.

To prigravarjanje za izstop Janeza Bogataja iz zadruge je prišlo na ušesa tedanjemu administratorju na Trati — Mateju Sušniku. Seveda mu ni bilo všeč. Hitro je poklical Bogatajevo ženo v farevž in jo toliko časa obdelaval, da mu je morala obljubiti, da ne bo nič več vplivala na moža glede konsuma. Ta dušni pastir je pa vključ temu trdil pred sodnijo, da se ni nič brigal za konsum!!

Nov načelnik je bil navdušen konsumar. Pridobil je društvu okrog 200 udov (?). Letal je od hiše do hiše. Ni se strasil hribov, niti slabega vremena. Kamor je prišel, je bil zelo zgovoren. Kdor mu je dal eno krono, pa ga je vpisal za uda in trdil, da plača to krono samo radi tega, da bo smel k njim v «stacuno» hoditi različne blago kupovat; sicer bi niti ne smel prodati zdravil, če bi enemu ali drugemu krava zbolela. Pa naj kdo reče, da konsum ni bil dobro založen?!

Drugi redni občni zbor.

Vključ temu, da je zadruga štela do 250 udov, se bilanca za leto 1902 ni posebno obnesla. Bilo je samo 121 K 80 v dobička! Ker je bila zadruga preveč založena s starim blagom, je občni zbor sklenil istega prodati zadrugnikom za lastno ceno.

Gospodarski del.

Izprememba postave o povzdigi govedoreje.

V vsakem plemenskem ozemlju naj se licencujejo le biki one pasme, ki so za dotično ozemlje določene.

Omogoči naj se licencovanje bikov, ki še niso docela eno in pol leta stari. Taki biki naj se licencujejo pod pogojem, da jih je začeti spuščati z onim časom, ki ga določi naprej licencovalna komisija.

Število potrebnih bikov v posameznih občinah naj se določi naslednje: V onih plemen-

mera; zato merimo tudi mi, merimo pa le to, kar je meriti mogoče in izmerimo samo, kar je namenjenega, da bo izmerjeno. S to mero je zaznamenano število rešenih ugank in število odgovorov. Ta rešena vprašanja pa so — le poslušaj in pazi dobro — ta rešena vprašanja so, v kar najbolj obširnem smislu, kultura sama, njena moč in obenem kulturna laž, ki sta tem večji, čim bolj je rešujoče globoke, miselno in stvarno — krenil sem nekoliko v stran, da veš, da je kultura samo gotov odgovor s se bolj gotovim in večjim vprašanjem in še bolj gotovo lažjo. In kolikor je vprašanj, toliko je vrst ljudi! Kakovost in količina teh, je kakovost kulturne spopolnitve. Ona sama ni nič drugega, kakor razdalja od razvijajočega se individua do njegovega pogina. Čim manjša je popolnost*, tem manjša je kultura, tem manjša je beda, toda je tem daljše začasno njegovo življenje, le tem več nerešenega in obratno. Finis pa je — — —

«Smart.»

«Nje ni. Finis je spajanje konkretnega in abstraktnega sveta. V tem so pisani zakoni. Po njih se vrsti vse s sebi primerno gotovostjo tako, kakor se vrstijo akti v dramih in gre slično pot, ki je odmerjena njej. Je pač taka. Zdaj vstajamo, zdaj padamo in po tem ravno merimo čas, ki ga ni, iščemo ciljev, ki so končno samo časovne dimenzije in ki so v nas samih brezkončni. Kaj si? Komaj odbije ura dvanajst, zakipi od vsepovsod, širo-

* Tu govorim le o popolnosti, ki odgovarja kapaciteti individua ter njegovemu razvoju. Toliko radi kontradikcije.

skih krajih, kjer se vrši plemenitev le nekaj mesecev v letu, mora priti na enega bika kvečjemu 80, v onih krajih, kjer se plemenitev vrši celo leto, pa kvečjemu 150 plemenskih krav in telic.

V onih občinah, ki morajo imeti po več bikov plemenjakov, naj bodo, če le mogoče vsi biki v oskrbi na enem posestvu. Kadar pa ni mogoče, določi naj se vsakemu biku rajon. Tam, kjer obstoje živinorejske zadruge, naj prepuste občine nabavo in oskrbo potrebnih bikov tem zadrugam. V ta namen naj občine zadrugam dovolijo letne prispevke.

Občine, odnosno živinorejske zadruge naj biki oddajajo v rejo le dobrim živinorejcem, ki imajo svetel, zračen in snažen hlev, poseben, za spuščanje določeni, ograjen in zaprt prostor in tekališče za bika. Bikorejec naj se zaveže, bika pravilno in dobro krmiti in oskrbovati, spuščati na pašo ali vsaj vpregati za lahko vožnjo.

Vsak občinski odbor naj izvoli poseben živinorejski odsek, ki naj skrbi v prvi vrsti za nabavo bikov in napredek živinoreje v občini sploh ter nadzoruje pravilno oskrbo obč. bikov.

Junčevino naj določa povsod licencovalna komisija za vsako leto naprej.

Država in dežela naj plemenske biki dajeta po znižani ceni v kraje, kjer obstoje živinorejske zadruge, le zadrugam.

Za vso deželo naj se določijo tri licencovalne komisije, razdeljene po plemenskih ozemljih. Sestoji naj vsaka iz petih članov, to je iz dveh zvedenih živinorejcev, enega živinorejskega veččaka deželnega odbora, enega državnega živinorejskega in enega zastopnika okrajnega glavarstva. Prva dva imenuje deželni odbor, določi jima tudi namestnika. Saj eden od obeh naj bo doma iz dotičnega plemenskega ozemlja. Načelnika si komisija izvoli izmed svojih članov. Licencovanje od hleva do hleva naj se odpravi. Licencuje naj se samo v naravnih središčih vsakega sodnega okraja. Sposobnosti bikovo naj presoja komisija po vrednostnih enotah, katerih vsota naj se tudi zabeleži na dopustnem listu. V slučaju, da kdo kupi bika po dovršenem licencovanju izven dežele, pošlje naj deželni odbor na njegovo prošnjo in na njegove stroške dva člana komisije bika presojat. Od države ali dežele nakupljeni biki naj bodo do prihodnjega licencovanja prosti. Počne stroške članom licencovalne komisije povrne država in dežela, in sicer vsaka svojim odposlancem.

Določijo naj se denarne globe za one občinske odbore, ki ne bi izpolnivali po govedorejskem zakonu jim dane dolžnosti. Določi naj se kazni tudi za posestnika, ki bi svojo kravo ali telico spuščal k nelicencovanemu biku. Tudi naj še ustanovi redovna kazni proti onim, ki bi se surovo vedli napram licencovalni komisiji. Sploh naj se kazenska določila poostre.

Državnim in deželnim živinorejskim organom, orožništvu in županstvom naj se naloži, da pazijo, da se določila govedorejskega zakona natančno izpolnjujejo.

Ljubljanska kreditna banka. Ta najstarejši in največji bančni zavod na našem jugu zvišuje te dni svojo delniško glavnico od K 3.000.000 na K 5.000.000 z izdajo 5000 komadov novih delnic. Posestniki starih delnic imajo pravico prevzeti in vsake 3 stare 2 novi delnici in sicer po kurzu 420 K za komad, dočim se prepuste stare

širok vesoljnosti ključ večnosti: Naprej, naprej, od vzhoda do zapada, od zapada do vzhoda in ti že hitiš in s teboj vse, kar je bilo tebi odmerjenega, k svojem koncu nazaj, nazaj, v istem hipu pa hiti vsemu temu nasproti z isto hitrostjo začetek, se zlije v končano: v neskončnost in začne se iznova — — —

«Odkod? Zakaj? Čemu?» — — — začne se živ-lje-nje.»

Ahasver je utihnil in globoke k vzdihujoči zemlji mu je klonila glava.

«Zdaj vem: Začne se — — — je prikimal človek, se ozrl še enkrat in odšel; komaj pa je bil oddaljen za pet korakov je že pozabil, da živi.

J. G.

Josip Premk:

V mladem cvetju.

Roman.

Dalje.

VIII.

Toliko je imela opraviti tisti dan mati zupanja, da je tarnala že od rane zore čez križe in težave, ki ji jih je Bog naložil na stara leta.

Morda je bilo res toliko opravila, morda tudi ne, kdeve — vaščani so res sedeli pred županovo krmo, se razgovarjali in pili kakor je to ob medljah popoldne navada, ampak drugih posebnosti na prvi pogled ni bilo ravno videti.

Župan Drmenšek je stal med vaščani in govoril zdaj s tem, zdaj z onim, včasih pestopil v hišo in prinesel nov bokal, ali pa esmerjal tega ali onega ter pokazal župansko oblast.

delnice novim subskribentom po 445 K za komad. Prijave na nove delnice sprejemajo vsi večji slovenski denarni zavodi, v prvi vrsti seveda centrala v Ljubljani in podružnice v Splitu, Celovcu Trstu in Sarajevu. (Glej tudi današnji insert.) Z ozirom na dejstvo, da se obrestuje delnice pri 6½% dividendi lanskega leta skoraj s 6% čistih, priporočamo njih nakup zlasti našim denarnim zavodom, kapitalistom in trgovcem, kar najtopleje. Obenem priporočamo Ljubljansko kreditno banko, pot prvi, izključno slovenski zavod, k posredovanju denarnih kupčij.

Tedenski sejem v Kranju dne 17. maja 1910. leta. — Prignalo se je: 147 glav domače goveje živine, — glav bosanske goveje živine, 6 glav goveje živine hrvaške, 4 domača teleta, — hrvaških telet, 305 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, 1 domača ovca, — hrvaških ovac, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani vol 100 kg 64—68 K, na polovico 100 kg 58—60 K, za pitanje 100 kg 52—54 K, kumerni 100 kg 36—40 K. Pšenica K 11:50, proso K 7:—, rž K 9:—, oves K 8:—, ajda K 7:50, repno seme, K, fižol ribničan K —, mandalon K — koks —, krompir K 2:50 za 50 kg.

Dopisi.

Popis Tržiča.

Zapiski starega Tržičana; priobčil J. B. Konec.

Dobje je v velikem požaru zelo ogorelo. Silen vihar je ves plamen, goreče deske in žerjavico ravno na Dobje nanašal. Vprek po sredi Dobja je jarek. Desna stran nad Zovrotam (Zalim rotam, bral sem sam pravdni spis, katerega je imel posestnik Zavrota. Tu je stalo zapisano: Zali rot), je z debelimi hrasti in smrečjem obraščena in se imenuje Cenovo hrastje. Leva stran tega hriba pa je pri požaru bolj trpela in hrastje se je počasi zaraščevalo. Kar pa se tako s silo iz zemlje grize, kovaške sekire po noči za baklje posekajo in kar je zadaj revnejših prebivalcev, si svoja drva že od nekdanj največ iz Dobja napravljajo, v jeseni pa še veje za kože osmučejo.

Kakor sem rekel, je nekdanj grajščina imela Kamnjek, Dobje in Kokovnico. Na vrhu Kokovnice je bila velika planina. Gonili so grajščinsko živino gori in tudi kmetje iz one strani, kakor Križani, iz Gozda, Veternega, Steničnega, Golnika, Zaloga, Trstenika in Gorič so živino sem gori gonili. Paša je bila tečna in trava dobra. Na vrhu Kokovnice, na sredi planine je bilo jezerce; bistra, sveža voda je zadostovala za vso živino. Nekoč so se nekateri, ki so imeli planino v najemu pravdali. Nek zavidnež je vrgel v jezerce živo srebro in voda se je zgubila v tla. Ker sedaj ni bilo vode, ni bilo več možno živino na Kokovniško planino goniti.

Grajščina je nekdanj imela tudi ovčarijo na Kokovnici. Damulnekov Jure, grajščinski kovač, ki je za vse kote na Kokovnici vedel, mi je danes 26. aprila 1859 pripovedoval, da je njegov ded sam pomnil vodo na Kokovnici. Umrl je 101 leto star in njegova žena je bila stara 102 leti. Še dandanes se vidi kraj, kjer je jezerce bilo. Svet okoli in okoli visi v jamo. Sedaj je tam veliko kamenja, ker so morali zaradi nevarnosti jama

Drugače pa je bilo na vasi. Za hišami v senci so polegali vojaki vse križem kakor snopje, kramljali in nagajali so mimohitečim dekletam, ki so frkale posebno tisti dan tako pogosto od hiše do hiše, kot da si imajo povedati novice celega leta.

Fantje so bili kar nekako v manjšini in marsikdo je že premišljal dolge litanije, ki jih bo izpovedal «svoji», ko odideje ti mažavski rdečehlačniki.

Vse drugačno dopadajenje, kakor dekleta pa so imele nad cesarskimi gosti skrbne gospodinje. Ena se je pritoževala, da se ji je slanina posušila v dveh dneh bolj kakor drugače pol leta, druga je zopet tarnala nad klobasami, ki so izginile kar čez noč, tretja zopet nad čem drugim in verjetno je, da se je bilo zgodilo tudi županji kaj enakega, a se le ni hotela izdati, ker tudi pri županu sta bila nastanjena dva zagorela korporala.

Največje veselje pa so imeli seveda vaški paglavci, ki se kar niso mogli načuditi svetlim dolgim sabljam in ako se je posrečilo komu na skrivnem pomeriti težko, svetlo čelado, je vedela cela drhal, ki je drla križem po vasi, o njegovem junaštvu.

Še Simen, ki ga že dolgo ni bilo v vasi, se je pomešal med pivce pri županu, ampak kakor se je videlo, ni bil za pogovor nič kaj razpoložen in ko se je zmrčilo, je zopet odšel.

«Čuden človek pa je tale Simen,» je dejal eden izmed možakarjev, ko je Simen odhajal.

zasuti. Pripovedujejo tudi, da je ta voda v Žejah¹⁾ pri Jami zopet na dan prišla. Tu teče voda iz votline in pravijo, da ta votlina daleč v zemljo sega. Nekoč se je baje neke tele pri Slaparju v Lomu²⁾ v tla pogreznilo in je pri Jami živo na dan prišlo. Ta voda je neprecenljiva, mrzla in čista.

Na tržiško stran Kokovnice sta dve veliki senožeti. Ena je Godnjavova senožet za 22 snosekov; druga je pa Damulnekova senožet za 10 snosekov. Sedaj se imenuje Kovarjeva senožet, ker jo je ranjki Damulnek prodal ranjkemu Kovarju. Posebnost je, da eno leto eden gospodar večjo senožet seče in drugi gospodar manjšo in drugo leto obratno. Tako se vsako leto vrstita.

Sedaj na Kokovnici pod vrhom več jelovja raste, kot smrečja. V čerih je še precej macesnov. Spodaj je rastle bukovje. Bila so debela, lepa debila. Tržiški kovači in kosarji so po toporišča za fužinska kladiva na Kokovnico hodili. Kadar se je kako toporišče zlomilo, so kovači sami šli sekati, ker lepo bukovje je bilo že dobiti za cerkvijo sv. Jožefa³⁾. Sedaj je pa vse bukovje zginilo, ker ljudje en pred drugim posekajo. Pred kakimi 10 do 15 leti, so bile še precej debele bukve tu, kakršnih sedaj tudi pod vrhom ni. Dannadan hodijo mladiči in tudi odrasli s sekirami po drva. Posekali so že vse šture od največjega do najmanjšega; sedaj pa, ker ni več družega, nosijo pa palice, debele veje in hosto v butarah. Vsak si lahko sam misli, kake žalostne posledice bode to rodilo. Po vsakem deževju se plohe po jarkih zbirajo, zemlja se spira in sčasoma bo Kokovnica gola pustinja postala v veliko nevarnost bližnjim hišam. Večkrat so se že namreč silno velike skale utrgale in v dno zvalile, ker jih nobena reč ne zabrani.

Popravek:

V zadnji številki se je v prvo, pod črto objavljeno opombo, vrnila neljuba pomota. Dotični stavek naj se glasi pravilno sledeče: Mir se seveda ni sklenil v Ljubljani. Po veliki mednarodni bitki pri Lipskem 16., 18. in 19. oktobra 1. 1813 je zasedla Avstrija po manjših, toda krvavih bojih tudi Ilirijo, kamor je pripadala naša Kranjska, in jo združila z ostalimi avstrijskimi deželami. Definitivno je pa Avstrija dobila Ilirijo šele na dunajskem kongresu, kjer so se zastopniki evropskih držav po dolgem zasedanju slednjič v najvažnejših točkah sporazumeli in podpisali dne 9. junija 1. 1815 takozvane dunajske akte.

Novice iz Železnikov.

Odločilna bitka se bo torej bila dne 30. t. m. v boju, kateri se v Železnikih bje že nad pol leta. Ta dan bodo namreč občinske volitve. Klerikalci se že bahajo, da jim je zmaga gotova; nad čemur pa mi še dvomimo. Sicer so se zakleli, da morajo zmagati, če ne poštenim potom,

¹⁾ Žeje je vasica ob državni cesti Kranj—Tržič.
²⁾ Vasica Lom leži v prijaznem gorskem zatišju na severni strani Kokovnice.
³⁾ S strmega levega brega zre na Tržič prijazna cerkvica Sv. Jožefa, na lonjena na zapadno pobočje Kokovnice.

«I, kaj se hoče,» je dejal župan, — «vsak človek ima svoje muhe, tako tudi Šimen ni brez njih.»

Na to je postopil po lašerbo in je postavil v veliko veselje nesčetim večšam na mizo med vaščane.

«Torej postar je bolan?» je vprašal eden.

«Saj ga res ni nič videti,» je pritrtil nekdo in nekaj se jih je ozrlo tja na desno proti postji, kjer je že gorela v prtiličju luč.

«Pred smrtjo se bo pa menda vendar pobotal s Šimenom,» je pripomnil nekdo. «S sovrastyem v srcu ne bo šel na drugi svet.»

«I, saj morda ne bo tako hudo,» je dejal župan — «ampak to je res, da se s temle Šimenom ne moreta. Nekaj se je moralo zgoditi med njima, pa naj bo kar hoče. In stara jeza je že to, odkar jaz pomnim.»

«I, obadva sta tuja, od bogve kod, pa se ne vzameta,» je dejal starikav možak, «ko bi bila v Zapolju rojena, bi se že vedelo zakaj in kako je vsa ta preraka, saj se vse izve. Seveda, ako pa človek se za bajto ne ve, kjer je bil rojen, kaj bi potera! Pustimo raje! Učena sta obs, bolj kot mi — postar ve svoje, Šimen pa svoje, pa je! Ako je kdo izmed njiju posten kristjan, se na smrtne postelji že spoprijazni, ako pa ne — Zapolje ne bo živalo sramote, saj nista naša!»

«Tako je,» so mu pritrtili nekateri, drugi pa so gledali pred se in mislili po svoje...

Podolgasta, zoltordeča lis, ki se je zadnja vlačila nad zapadom, je medtem ugasnila, kot da je nekdo upihnil plamen, ki je gorel za goro. Nekaj belih zvezd, majhnih in trepetajočih se je prižgalo na tistem mestu; čez vso pokrajino se je sklonila visoka noč...

Dalje prih.

pa s sleparijo. Ne dvomimo, da bodo izkušali porabiti vsa sredstva. Zato pa, volilci, kateri imate kaj razsodnosti, pozor!

«Domoljub» z dne 12. t. m. je zopet malo pok...l na naprednjake. Seveda ker ne ve nič stvarnega, pa govori o osebah, čeprav «Domoljubovo» uredništvo v začetku vsakega leta slovesno zatrjuje, da ne bo objavljalo osebnih napadov v dopisih. Torej naj še mi danes izpregovorimo nekoliko o klerikalnih kapacitetah; pa le toliko, kolikor se tiče javnega življenja.

Klerikalna narodnost. «Domoljub» v 18. številki piše, da hoče g. Thaler spraviti v I. volilni razred Nemca. Katerega Nemca, je ta katoliški lažnik pozabil povedati, Nam to tudi ni znano, kajti edini Nemeč, ki je v Železnikih, je itak že v I. volilnem razredu. Vprašamo pa, kdo je bil tisti navadni mož, ki je šel prvi k temu edinemu Nemcu ter mu ponudil mesto občinskega odbornika, ako voli s klerikalci? Pa ne, da bi bil to Marščev Avant? Da!

Katoliški klerikalci. Neki gospod v Železnikih, ki je študiral osmo šolo in še nekaj čez, ima vse državljanske pravice (tudi pravico na katoliški podlagi ponarediti volilni imenik), volilno pravico v inteligentnem razredu, je šel agitirat za volitve k drugemu gospodu v Železnikih. Obljubil mu je seveda takoj zopet mandat. A ta drugi gospod, ki je pa študiral toliko, da sme pred svojim imenom zapisati «Dr.», poleg tega pa tudi že nekaj več skusil na svetu, se je odločno izrazil: «Saj jaz ne hodim v cerkev, kako me boste potem klerikalci volili?» A prvi se odreže: «A kaj, to je za vas vseeno; samo da z nami volite!» Seveda opravil kljub temu ni nič. Iz tega sledi, da kdor voli s klerikalci, so mu zagotovljene vse pravice do zveličanja, če hodi v cerkev ali ne. Vrag bo pa vzel vse liberalce. Pa naj še kdo pravi, da ni vera v nevarnosti.

«Lažiljub» piše: «Liberalci vpijejo, da sta sedanjí župan in Štrajnar požrla občinski denar.» Mi prav dobro vemo, od kod to izvira. Simencov Janez in Štrajnar sta za to že dobila dolge nosove; Simencov Janez pa povrh še častni naslov lažnika. Ob tej priliki nam prihaja v spomin, da se «Domoljub» jako zanima za cesto od Področja do Železnikov ter je o tem že večkrat pisal, posebno kako se to kolesari. Svetujemo dotičnemu dopisniku, naj bi povedal, čemu je neki njegov pristaš nekoč pustil po noči svoje čevlje Področtom. Saj pri navadnih človeških potrebah se čevlji ne sezuvajo. Čevlji so menda še danes tam. Sreča, da je bila tema, sicer bi bilo mogoče videti, kako se je ta mož bos peljal na kolesu v Železnike. Naj «Domoljub» kmalu razjasni ta dogodek, če ne, ga bomo mi. Ti pa, Janez, molči, če ne...

Cenen zaslužek za klerikalne lažnike. G. Gabriel Thaler nas pooblašča izjaviti, da takoj izplača 100 (reci sto) kron onemu, ki mu dokaže, da je kdaj v pogovoru o duhovnikih ali sploh o klerikalcih rabil besedo «črnuhi», kakor mu očita «Domoljub» v številki 19. Torej, na delo!

Vzor klerikalce.

Poznam jaz moža, ki še životari, sila, kopita poklic so njegov; a posel ta mu ni dosti mari, kaj več postati, to cilj je njegov.

Nekdaj pač drugače je bilo na sveti, ko živel je njemu krušni še oče, ko stari še «Somovc» je vlek po dreti in zanj ga skrbel, kar b'lo je mogoče.

Da svet ni hvaležen, to znano je vsem, tud' «Somevc» dobival je brec v plačilo, to bralcem «Gorenjca» zdaj jaz povem pa naj še laja klerikalno trobilo.

Pil bi ga vedno rad; rad vedno vesel, a posel njegov ne nese mu tega, «Kako bi kater'ga na limance vjel, da šil in kopt ne bilo bi treba.»

Romal je v Rim «potnoštre» kupovat, da s tako kupčijo preživljal bi se, šel je na Dunaj župico papat, pri tem pa le grozno blamiral se je.

Kupčijo s «potnoštri» prepreči sodnija, da z Dunajem on ne bi se bahal, zato je skrbela gospica Marija, a mož bi pa vendar rad slaven postal.

«Občinski odbornik jaz hočem postati, to si pogrunta on, svita glava, «Kako bi nek' tukaj bilo ravnati? stranka, katera bi bila ta prava?»

Da ljudstvo ne mara me, to dobro vem, zavoljo tega proklet'ga konsuma; vseeno pa še kandidirati smem, to me ne bo še spravilo z uma.

V žep si nabaše «Naš Dom» in «Gorenjca», pa pozabavlja neko'ko čez farja, in se poda na pot, tja do Dolenca; češ, čast pa le bo, četudi ne d'narja.

Dolenc pa, še mlad, pač neizkušen, vse mu verjame tej duši hinavski, ker Štrajnar ima pač jez'k nabrušen, kot da njegov rod bi bil ciganski.

Tako je postal občinski svet'avec, postal pa zato, ker bil je hinavec, zato pa zapomni, vsak si volilec, da gršega ni k't je klerikalce, ker vsak je hinavec!

Iz Tuhinjske doline.

Obljuba dela delg. Obljubil sem, da hočem v «Gorenjcu» enemu nepoštenjaku, kateri je spisal v 15. št. «Domoljuba» članek iz Tuhinjske doline s sovražnim namenom, nekaj «čenc» s katerimi bi čče mene žaliti in mi kratiti ogled, odgovoriti podrobneje.

I.

«Engelman je ozdravel. Čisto se je popravil, velikonočni pos deljek je že prišel v Zg. Tuhinj v cerk sv. i. t. d.»

Takšen je uvod umazanega klerikalnega mazača, kateri izrablja sveto cerkev v lažnjive članke, češ, s sveto rečjo moram začeti, potem bo to moje hudodelstvo imelo blagoslov in vpliv na verno ljudstvo, katero v svoji sleposti bere lažnjivega «Domoljuba». Reči moramo, da je žalibog politika klerikalizma tako daleč zafurana, da prava vera nima več tistega načela in smeri, katero bi morala imeti. Sveta vera se danes po celi Kranjski izrablja v politične in sebične namene. Tako sme kakšen farovski petoliznik vse hudobije izrabiti, dotim pa kak posten mož, kateri je v pravičnosti se katerikrat zameril v farovžu, ne sme niti ganiti z mesta. To se vidi po vseh farah naše Tuhinjske doline. Kaj je temu krivo? Krivo je samo to, ker se s sveto vero politika podpira, (Tukaj bi navedel tisoč slučajev, ki pa naj ostanejo za prihodnjic.) Zlostno je le, da se dandanes tako naša vera vleče in izrablja kot orožje ljudem, kateri hinavsko žive, ter z njo žanjejo v svoj možajček, izrabljajoč verno ljudstvo.

Nekateri Tuhinjeci so zapazili vse te hinavske zvijače; oni bi jih tudi radi preprečili, pa ko vidijo, da je večina ljudstva po starem verskem običaju popolnoma zasiepljena, prepuste potrpežljivo sebe in svoje grenki usodi.

Da sem šel po službi božji v gostilno na kozarec piva, ni prav «Domoljubovemu» «piskrovezcu», tem težje pa mu dene, da kupim tudi kakemu revežu kozarec piva ali vina. Kaj tu tiči? Gola nevoščljivost, — ona grda črna zavist lomi dušo in telo hinavskega dopisuna «Domoljubovega». To aj tudi to je pristno blago klerikalne krive vere.

Dalje mi očita bolezen, namreč da sem bil bolan in sem sedaj ozdravel. Hvala Bogu, bil sem zdrav pred in po veliki noči! Čeprav bi rad kak zaogrizen ostudnež plačal kar sto grošev za sto očenešev, da bi jih gosp. župnik na prižnici za ranjkega Engelmána izmolili. Sramuj se, kdor si pisal oni res hudobni članek, v katerem mi ne moreš nič slabega predbacivati. Kaj bi se sele upal pisati ta hudobnež o meni, ko bi vedel res kaj slabega?

«Domoljub» nadaljuje: «Dobil jih je po grešni grbil. Jaz in vsi poštenti moji Tuhinjeci vedo, da jaz hvala Bogu nimam grešne grbe, vedo pa, da ima «Domoljubov» dopisun ne samo grbo, ampak tudi grešno dušo ter da iz njegovega peresa prihaja novi ostudni strup, s katerim se tolažijo in zdravijo nepošteni hinavci.

Novice iz selške doline.

«Domoljubov» dopisun je zelo podrobno opisal ceremonije, ki so se vršile pri nameščenju novega župnika Severja na Zalemlogu. Pozabil je pa zapisati, s kakimi obrabi so se vračali iz Zalega loga gospodje dušni pastirji. Zdelo se nam je, kakor bi videli gospode prihajati iz gore Sinaj in posebno predsednik abstinencov je vsled obilo zavžite zlate vinske kaplje stegoval roke proti nebu, najbrž v zahvalo, da je Bog farovže preskrbel s tako dobrim vincem. Novemu župniku so peljali na več vohoz pohistvo in drugo blago, na vsakem vozu je bil pa tudi velik vinski sod. Tako premoženje more imeti le tisti, kdor pritiska ljudi s bero in različnimi ofri. Da, to so res namestniki sina človeškega.

Radovedni smo, ali je že zvedel selški policijski nadzornik, kako so kalili nočni mir v postnem času pri sv. Lenartu pred župniščem ter vriskali, da je od vseh strani odmevalo trije nad 30 let stari fantje. Marsikdo bi skoro ne verjel, da so bili to trije rogovileži in pristni čuki, toda bili so, in sicer Tone Tarok, Tine Ščofar in Tomaž Kraval. Vse to je pa bilo na krščanski podlagi in zato seveda brez greha.

V Selcih je bila odstavijena pismonoša Frtičerjeva hčerka baje zato, ker je bil Janez preveč radoveden. V tej krščanski hiši vlada sedaj velika napetost in gospodična postarica si želi postno stanovanje izpremeniti.

Prečastitega gospoda Tomaža Rožnika se usojamo farani udano vprašati, kje je tistih okroglih 1600 kron, nabranih od naših ževč za popravo cerkve. Naj nam blagovoli prečastitu odgovoriti na opravičeno vprašanje, da se izognemo nadaljni polemiki.

Iz Železnikov. V zadnjem «Domoljubu» smo čitali, da se plača za vsak vinar krono, kdor dokaže, da je župan Martin Klopič porabil občinski denar v lastno korist. Tako se lahko piše, samo kdor je prepričan, da je župan res ves čas pošteno delal in da je pripravljen za vsak vinar plačati krono, naj vendar pride z imenom na dan. Kdo je tako velik županov prijatelj? Prijavijo naj se dotični javno, ako imajo pogum. Prepričani smo pa že naprej, da ga vsa klerikalna stranka nima niti en'ga, ki bi si upal na dan z imenom,

Klerikalci imate pa res korajžo, seveda samo v «Domoljubu» in na priznici.

Napadi na naprednjake po časopisju in drugje so postali zelo pogosti. Za danes omenimo le te-like, da s plačilom ne bomo ostali dolžni in sicer si bomo vzeli za predmet Šimencovega Jazna, ker ta domisljavec že ebeta, kako bode pri volitvah nastopal. Kdor dela burke Podrastem, naj ne misli, da jih bode delal tudi pri volitvah. Čakamo tudi sodnjake razprave župnikovih pristašev, ki se baje obdolženi krive prisega. Renov Tine na škofjeloške sodišče nič ne da, zato pa bode morda od Ljubljane on kaj dobil. Kaj več o tem prihodnjic.

Radovljiske novice.

Osebnosti. Doktorjem prava je bil promoviran dne 6. maja naš rojak I. Olip iz Podmesta. Mlademu doktorju naše iskrene čestitke.

Za «družbo sv. Cirila in Metoda». Slavenznana občina «Vse glih», ki ima svoj delokrog v znani domoljubni gostilni «Lectarja», je odposlala 200 K za «en obrambeni kamen», a tukajšnji trgovec in svetnik obrtne zbornice g. L. Fürsager je izposleval pri nekem «noče imenovan biti» domoljubu tudi 200 kron. Radovljica razpolga tedaj de sedaj s štirimi kamni. Upajmo, da jih dobimo se več.

Sejma na binkoštni tovek je bil bolj slab. Živine se je prignalo okolu 130, kupčija je bila bolj slaba, živina pa preklicano draga. Mnogo smo opazili takozvanih židovskih bazarjev «vse po 10 kr.» — toda «kšeft» je bil slab. — Je pač čas neugoden.

Ribji trg. V petek je prinesla neka žena od blejskega ribiča čedno stavičice rib na naš trg. Ker je bila cena primerna in ribe lepe, sla je kupčija dobro. V kratkem je bil poln koš prazen. Svetujemo onemu ribču, da naj svojo kupčijo tako uredi, da postavi ribe na trg že v jutro. Zupanstvu kakor tudi merodajnim faktorjem priporočamo, da vse potrebno ukrene, da se obdrži ta «novotarja».

«Moška podružnica sv. Cirila in Metoda» je imela svoj občni zbor v petek dne 20. t. m. ob pol 8. uri zvečer v gostilni R. Kunstelj. Udeležba zadovoljiva. Poročilo obširneje prihodnjic. Odbor je bil voljen z vsklikom stari in sicer: predsednik dr. J. Vilfan, tajnik Iv. Šega, blagajnik L. Primožič, namestnik Fr. Sajovec, odbornika Fr. Sajovec in dr. M. Triller. Kakor zastopnik glavni skupščini je bil voljen L. Primožič. Društvo šteje 1 pokrovitelja, 3 ustanovnike in 54 letnikov.

Posojilnica je ravuokar izdala tiskano letno poročilo. O tem spregovorimo prihodnjic, ko dobimo v roke še poročilo «Mestne hranilnice», obširneje.

Tujci se že pridno oglašajo. Kakor je čuti, ima Gorenjska precejšnja privlačno moč pri Čehih, kar je popolnoma prav.

Halleyev komet tudi nam Radovljčanom «fige» kaže. Opazovali smo ga več jutrov, toda zastoj, pokazal je le «rep» glavo je skrnil. Mnoge «astronome» je premotila lepo vzhajajoča večernica, da so jo zamenjali s kometom. Upajmo, da se nam pokaže komet v svojem krasu na večernem nebu, čeravno trde dunajski astronomi, da je komet pobegnil v vesoljstvo. Je pač naša zemlja pregrešna in zbal se nas je grešnikov.

Godovi prihodnjega tedna:

22. Sv. Trojica, Emil, Milan, Boža; 23. Deziderij, Budislava, Milorad; 24. Marija Dev. pom. kr., Daslav; 25. Gregor, Krasulja, Nosimir; 26. Sv. Rešnje Telo, Dragica, Milivoj; 27. Magdalena, Daroslava, Vukasjin; 28. Avgustin, Jaromir.

Sejmi prih. teden na Gorenjskem:

26. v Zirovnici.

Umetnost in književnost

Letno poročilo kranjske kmetijske sole na Grmu za leto 1908/9 smo prejeli. Sola je stela 21 učencev, ki opravljajo praktična dela pri posameznih panogah v poljedelstvu, travništvu, vinogradarstvu, pletarstvu, sadjarstvu, pri uporabi sadja in vrtnarstvu, v živinoreji, mlekarstvu, čebelarstvu in v splošnem gospodarstvu.

Prejeli smo dalje: Artur Severjev roman «Žena». Cena broš. K 1.—, vez. K 1.50, po pošti 10 vin. več.

Društvo «Pravnik» je izdalo in založilo VII. zvezek avstrijskih zakonov v slovenskem prevodu. Ta zvezek vsebuje: državne osnovne zakone in druge ustave in upravne zakone z odločbami najvišjih sodnih dvorov, ter spremenjene deželne rede in deželne volilne rede. Zbral in uredil Stefan Lapajne, c. kr. okrajni glavar v. p. v Ljubljani. Ta zbirka državnih osnovnih in drugih ustavnih in upravnih zakonov, ministrskih naredeb ter judikatov najvišjih sodnih dvorov poleg deželnih redov in deželnih volilnih redov je bila čim dalje potrebnejša in sicer ne samo za pravnike, osobito za upravna in avtonomna oblastva, ampak tudi splošno za vse one kroge, ki stoje v političnem življenju in se bavijo z upravnimi pravom. Posebno pa bode ta zbirka tudi dobro došla cerkvenim oblastvom in zupanstvom, kajti ta zbirka vsebuje tudi interkonfesije-

nalni zakon iz leta 1868., zakon o uredbi vnanjih pravnih razmer katoliške cerkve iz leta 1874., zakon o uredbi prispevkov za katoliško bogočastje iz leta 1874., zakon o priznanju verskih družb iz leta 1874., in deželni konkurenčni zakon za vzdrževanje katoliških cerkva in duhovniških poslopij. Obsega pa tudi ta zbirka domovinska zakona iz leta 1813. in 1896., kakor tudi volilne rede za deželne zbornice slovenskih pokrajin. V tej zbirki pa je končno zbranih nad 600 judikatov vrhovnih sodišč v najvažnejših in spornih slučajih upravne ali sodnijske prakse. Knjiga ima isto priročno obliko, kakor dosedaj od «Pravnika» izdane zbirke zakonov, obsega 30 pol, ter stane vezana 6 K. Dobi se pri društvu «Pravnik» in v knjigotržnicah.

V Kranju, dne 21. majnika 1910.

* Državni zbor. Naš državni zbor ima prihodnjo sejo v petek, 27. t. m. ob 11. dopoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Ustanovitev c. kr. kora vojščakov. 2. Eksekucije prosti dohodki uradnikov. 3. Žensko nočno delo. 4. Odstranitev kazni za idelavsko kršenje kontrakta. 5. Kovanje dvekronskega denarja. 6. Predlogi v interesu poljedelstva. 7. Poročila imunitetnega odseka. 8. Sklep o nepotrjenih državnozbornih volitvah.

* Volitve v Bosni in Hercegovini. Sarajevo, 20. maja. V kmečkih občinah je v pravoslavni kuriji izvoljenih vseh 18 kandidatov srbske narodne organizacije. V mohamedanski kuriji je islamska narodna stranka zmagala v osmih okrajih proti samostalni stranki; v Bihaču bo ožja volitev med Gluhičem in Biščevićem, ki oba pripadata islamski narodni organizaciji. V katoliški kuriji je dobila Stadlerjeva «Katoliška Udruga» dva mandata (med njima škof Šarič). «Hrvatska Zajednica» pa pet. Dr. Mandić je izvoljen v dveh okrajih.

* Hrvaški sabor je pred prazniki pozno zvečer končal generalno debato o volilni reformi in vodi sedaj podrobno razpravo.

* Mostarški občinski svet je sklenil radi cesarjevega obiska dovoliti neomejen kredit (!) za olepšanje mesta in za sprejem cesarja; nadalje je zaradi tega dogodka dovolil pol milijona kron za vpeljavo električne razsvetljave in 60.000 kron za ustanovitev mestnega parnega kopalništva.

* Ogrski finančni minister je najel pri Rothsildovi skupini zopet 100 milijonov kron posojila. Seveda brez parlamentarnega dovoljenja. Te šege se je menda navadil od avstrijskih ministrov. Olajševalna okolnost zanj je pač ta, da so ogrske finance popolnoma na psu vsled koalicijske politike. V sedanjem nezakonitem položaju se je vplačalo za 72 milijonov manj davkov, nego bi bilo treba.

Novost!

V tisku je in izide v kratkem v naši tiskarni

4. snopič „Več luči!“

pod naslovom

Bira, kongrua in cerkvena konkurenca.

Uredil Pravicoljub.

Čitajte in naročajte poljudno zbirko „Več luči!“

Cena 30 vinarjev.

Novičar.

Petindvajsetletnica družba sv. Cirila in Metoda bo letos. Naša solska družba proslavi ta svoj pomenljiv jubilej v nedeljo, dne 3. julija. Zato naj ta dan v Ljubljano pohiti vse, kar čuti na Slovenskem narodno. Rodoljubne Slovenke prirede ob tej priliki veliko narodno svečanost, katere dohodki so namenjeni družbi sv. Cirila in Metoda. Za slavnostno prireditev je določen prostor pred hotelom «Tivoli». Pri prireditvi bodo sodelovale narodne gospe in gospodične s Štajerskega, Koroškega in iz Trsta. Narodna društva se opozarjajo na to prireditev s prošnjo, naj na dan 3. julija ne prirejajo svojih zabav, da s tem ne oškodujejo velike prireditve na korist družbe sv. Cirila in Metoda.

Zdravniška vest. Asistentom na kliniki v Inomestu na dermatološkem oddelku prof. Merka je imenovan g. abs. med Pavel Savnik, sin kranjskega župana in ces. svetnika g. Kavela Savnika.

Deželni živinorejski svet je imel dne 17. maja t. l. ustanovno zborovanje, katero je otvoril deželni glavar Šuklje. Pravi, da se bo deželni odbor oziral na sklepe tega sveta. O točki: «Razdelitev dežele v živinorejska ozemlja» poroča živinorejski nadzornik Legvart, ki izvaja med drugim: Cela kranjska dežela se razdeli v tri popolnoma ločena živinorejska ozemlja: v gorenjsko ozemlje, notranjsko ozemlje, dolensko ozemlje. Tako obsega gorenjsko ozemlje vse Gorenjako, pričenski pri Zagorju ob štajerski meji. Meja tega ozemlja gre ob levi strani Save do Tacna, ob šentviški občinski meji do Osredka in ob meji celega škofjeloškega in idrij-

skega sodnega okraja, tako da ta dva okraja spadata še k prvemu ozemlju. V tem ozemlju redi se le pinzgavsko, oziroma beljansko pleme in se smejo licencovati in rabiti za plemo le bikli omejenome pasme. V razpravi maglaša ravnatelj Gustav Pirc, da se ne sklada s stališčem, da bi kako pleme ne ugajalo. Na Gorenjskem se morajo popraviti štiri-desetletni grehi glede na prekrizavanje s tujo pasmo. Naj bi se prav natančno obravnavale vse pasme, ki pridejo v poštev. Razvije se precejšnja debata. — O izpremembi postave o povzdigi govodoreje poroča Legvart. O izpremembi te postave govorimo v gospodarskem delu. — O rastavah in premcovanju goveje živine izvaja Legvart, da naj deželni odbor priverja vsako leto po celi deželi, porazdeljeno kolikor mogoče enakomerno po sednih okrajih, razstave goveje živine, združene obenem s premovanjem. Takih razstav naj se priredi vsako leto najmanj šest. Dežela se razdeli v ta namen v premovalne okraje. V vsakem premovalnem okraju se priredi vsako leto po ena razstava, in sicer tako, da se razstave vedno menjajo po sodnih okrajih. Premovalni okraji se razdelijo sledeče: I. premovalni okraj obsega sodne okraje: Kranj, Škofja Loka, Tržič, Idrija; II. premovalni okraj obsega sodne okraje: Radovljica, Kranjska gora, Kamnik, Brdo; III. premovalni okraj obsega sodne okraje: Ljubljanska okolica in notrajske sodne okraje.

V Tržiču se je poročil dne 17. t. m. g. Jožef Podgorelec, trgovec in posestnik v Spodnjem Dravogradu, z gospico Dorico Klotfutar, hčerko tovarnarjevo.

Koncert v Kranju. Občinstvo v Kranju in bližnjih krajih opozarjamo na znamenit glasbeni dogodek, ki se vrši danes zvečer v dvorani «Sokola v Kranju». Čitalnica priredi koncert pod vodstvom gospoda M. Beranica. Priprčani smo, da bodeta glasbeni mojster Beranič in vrli zbor Čitalnice s tem koncertom položila temelj novemu glasbenemu središču na Gorenjskem. — Bali smo se, da bi se naš koncert temeljito ne ponesrečil, ker je sla — zemlja skozi strupen kometov rep. Hvala Bogu, strah je bil ničevem. Prepevala se bode torej naša pesem tema čileje po prestanem strahu v Sokolovi dvorani ob pol 9. Upajmo, da s tem koncertom navdušimo vse mlade in stare za našo pesem, za katero se zanima celo naša — država. — Spored je sledeči: 1. J. Žiroynik: «Dolenjska» (dolenjska); M. Hubad: «Je pa davi slanka pala», mešana zbor. 3. M. Bajuk: «Oj, deklica, povej mi to!» (dolenjska); 4. O. Dev: «Obični raj» (prastara koroška), moška zbor; 5. A. Kosi: «Prišla je pomlad» (štajer.), ženski zbor s spremljevanjem klavirja; 6. Fr. Dolžan: «Dobro jutro, Ursika!» moski, ženski in mešani zbor. 7. M. Hubad: «Lovska», moski zbor. 8. Dr. G. Ipavic: «Tišek», (umetna, po štajerski narodni); 9. O. Dev: «Barčica» (benška), mešana zbor. 10. O. Dev: «Tam, kjer lunica» (goriška); 11. Fr. Dolžan: «Barka zaplavala» (štajerska), moski zbor. 12. L. Kuba: «Na Gorenjskem» (gorenjska), mešani zbor.

Cvetke iz klerikalnega gaja. Klerikalci se kaj radi pritožujejo, da piše napredno časopisje — sirovo. Morda, toda v surovosti se napredni listi niti iz daleka ne morejo meriti s klerikalnimi, ki niso več sirovi, marveč naravnost poživinjeni. V dokaz svoje trditve navajamo tu samo eno dehtečo cvetko iz klerikalnega časnikarskega loga. Zadnji «Domomoljub» piše na 303. strani pod rubriko «Iz selške doline» doslovno: «Zakaj kupičijo duhovni in samostani premoženje? Tako vprašuje liberalni pijanec v „Gorenjcu“. Odgovor: Za to, da bo mogel on, ko postane vsled pijače napol mrtva podgana — slepa je že zdavna — in mu noben gostilničar ne bo niti frakeljna zaupal na puf, pokljukati na farovška vrata in prositi za desetico, da si bo zopet mogel malo privezati alkohola vajeno dušo.» — Brez vsake nadaljne pripombe!

Vprašanje? Cemu imamo v Kranju vodovod in hidrante, pa se vendar ceste ne skrope ali vsaj minimalno s staro koreto? Odgovor: Po mnenju veščakov za to, ker vodovodna voda — ni za to pripravna!

Iz Tržiča. Se nekaj dni, pa bo dodelana naša telovadnica. Veselimo se tega trenutka in bojimo se ga. Kajti treba bo šteti. Teško breme smo si naložili z zidanjem telovadnice. Ali kaj smo hoteli drugega. Brez telovadnice ni sokolskega življenja in brez tega ne slovenskega Tržiča. Teško pot je hodil tržički Sokol od svojega postanka sem. Vendar ni opešal in omagal. Z glavo pokoncu se je blizal svojemu namenu — telovadnici, kjer bi se krepil in raste. Neverjetno dosti je nabral za svoje domovanje. Ali se precej manjka in se bo imel tržički Sokol skrbni, predno bo postala telovadnica za res njegova. Da je Tržič kraj, katerega mora čuvati vse slovenstvo, to so priznali mnogi, ki so naklonili tržičskemu Sokolu zdatne zneske za njegovo telovadnico. Pa tudi pri tržičkih Slovencih je nabral tržički Sokol marsikatero kronico. Potreba im pa upanje, da so mu naklonjeni slejkoprej tržički in drugi Slovenci, vzpodbuja tržičkega Sokola, da se zopet obrača do njih za podporo. Slovenci in Slovenke, pomagajte tržičskemu Sokolu, da bo mogel vršiti svoje nalogo in svoj poklic v prid slovenstvu v Tržiču, položite v ta namen po svojih močeh, če tudi majhen dar, za njegovo telovadnico in potem boste lahko zahtevali, da bo tržički Sokol čuvar slovenskega Tržiča. Ta prošnja

velja zlasti Vam, Tržičani, priskočite sedaj na pomoč svojemu Sokolu in zagotovite mu bodočnost. Vsi darovi naj se pošiljajo naravnost na telovadno društvo Sokol v Tržiču.

Našla se je na klopi v Savskem drvoredu damska ročna torbica. Kdor jo je izgubil, je dobi v naši tiskarni.

Ta je pa lepa. Pri minulih občinskih volitvah v Sencurju je nagovarjal tamošnji kaplan babilo Jero za pooblastilo. Kot pametna ženska pa Jera pooblastila ni dala kaplanu, nego svojemu bratu, ki je posestnik in ki je volil napredno. Pa kaj stori na ta ljubeznjivi kaplan? Strogo prepove Jeri, da ne sme nikdar več pre stopiti cerkvenega praga. Svetujemo Jeri, da naznani ta slučaj c. kr. okr. glavarstvu. Kazenske določbe za varstvo volilne prostosti imajo za tak slučaj določbo, ki bi se takemu gospodu prav privilegia, namreč strogi zapor od enega do šestih mesecev.

Lepo razmere. Kakor se nam poročajo, vladajo na Suhi prav čedne razmere. Predoseljski fajmošter Zupanc izravna tamkaj pokopališče in vozi kar je kamenja, človeških kosti i. t. d., kar naravnost v Bevščo in Kokro, torej v vodo, ki jo rabijo Predoseljčani in drugi za vse vsakdanje potrebe. Pokopava se komaj četr metra globoko, tako da je ves zrak okužen. Kmetje se zbog tega glasno pritožujejo, a seveda popolnoma brezuspešno. Kaj, ko bi sl. c. kr. okr. glavarstvo priložilo tega gospoda fajmoštra, ki je brat sanitetnega referenta pri dež. vladi kranjski, nekoliko za ušesa, da bi si zapomnil, nalašč pospeševati epidemije.

Telovadno društvo „Sokol“ v Škofji Loki priredi v nedeljo, dne 22. t. m. svoj prvi pešizlet za javno telovadbo na Praprotno. Odhod iz Škofje Loke ob pol dveh popoldan. Začetek telovadbe ob treh popoldne. Ker je to letos prvi in bo tudi krasen izlet, so vabljeni vsi člani in prijatelji društva, da se ga v obilnem številu udeležijo.

Z Bohinjske Bistrice smo prejeli. Naš gosp. nadučitelj, ki še študira na Nemškem v Gissenu je bil imenovan sadjarskim inšpektorjem na Kranjskem. Sicer pravi pregovor, komur Bog podeli službo, mu da tudi pamet, ne vemo, kako se ta pregovor tu obnese.

Koritarji. Deželni odbor razpisuje službo učitelja za nemščino in slovenščino na deželni trgovski šoli. Povemo že danes, da to službo dobi učitelj na nemški mestni šoli Karel Javoršek, ki je bil svoje dni „vrl“ narodnjak in „revodnja žišenske čitalnice“. Ker je pa iz same „koritarske“ navdušenosti pristopil v krog nesebičnih „Slomškarjev“ — a pregovoril še svojega sivolasega očeta, nadučitelja v Šiški, da mu je sledil na tej poti, dobi za plačilo to mesto. To so značajii! — Prepričanje želodca.

Za varstvo planinske flore. Zdaj ob začetku sezone za turiste je pač nujno potreba opozoriti merodajne kroge, naj se končno vendarle zganejo in kaj ukrenejo v varstvo planinske flore, kajti sicer se nam kaj lahko prigodi, da bomo sicer še imeli svoje krasne planine, toda bujnopestre planinske flore, ki je razveselila dušo vsakega planinca, več ne bo. Določitev cvetic, katere bi bilo prepovedano trgati v planinah, oziroma jih ruvati s koreninami, naj bi se prepustilo „Slovenskemu planinskemu društvu“, ki ima največji interes na tem, da se ohrani krasna naša planinska flora. Nekateri cvetke naj bi se smele trgati samo v gotovem številu, da se ohranijo za prihodnje leto. Nadzorstvo, kako se zapovedi izpolnjujejo, naj bi vršila politična oblast po svojih organih, kakor je to že ponekod v navadi. Nedeljski turisti pa morajo pomisliti, da so še drugi ljudje, ki se hočejo istotako naslajati ob divni alpski flori in da se ne sme izruvati vsaka rastlina, ki jim pride pod roke.

Kamniška podružnica slov. planinskega društva naznaja p. n. članom in planincem, da ima pri odborniku g. Jakobu Malovrhu v Kamniku, na Grabnu na razpolago planinski voz in čilega konja za vožnje in prosi, da se planinci pri vožnjah ozirajo na podružnico.

Turistovska kočja v Kamniški Bistrici se odpre v nedeljo, dne 22. maja ter prevzame njeno oskrbo zopet gospodičca Marica Jerajeva, znana te izza lanskega leta kot izborna kuharica. V sezoni je kočja preskrbljena z mrlinami in gorkimi jedili, ob gotovih časih tudi z divjačino, vedno pa z najboljšo pijačo. — Slovensko planinsko društvo je spremenilo to priprosto planinsko kočjo v pravo komfortno restavracijo ter s tem znatno pripomoglo k tujskemu prometu za Kamnik in turistiški promet Kamniških planin. Kdor se hoče brez truda in za mal denar naučiti pristnega planinskega zraka ter priti v osrčje gorskih velikanov, naj pohiti v divno Bistrico.

Ustanovni občni zbor podružnice „Društva jugoslovanov železniških uradnikov na Jesenicah“ bo v nedeljo, 29. t. m. ob 6. uri zvečer v restavraciji „Pri Sokolu“. Gg. tovariše nujno vabimo, da bi se v velikem številu udeležili tega važnega zborovanja. Posebno tovariši iz Gorenjske, Koroške in Tirolske naj ne manjkajo. Osrednji odbor.

Desetletnice obstoja praznuje strojarsko strokovno društvo v Kranju, in sicer z vrtno veselico, ki se vrši v prostorih gospoda Kuralta v Kranju dne 5. junija 1910 ob 3. uri popoldne. Spored: 1. Pozor, koračnica. 2. Iv. K. Knobl: Slovan,

petje. 3. Iv. pl. Zajc: U boji godba. 4. Hajdrih: Jadransko morje, petje. 5. Parma: Spomin na Kranj, godba. 6. Dr. B. Ipavec: Planinska roža, petje. 7. Filip Emeršič: Slovanski zvoki, venček, godba. 8. J. Aljaž: Triglav, petje. 9. Iv. pl. Zajc: Večer na Savi, pesem, igra godba. 10. Dr. G. Ipavec: V mraku, petje. 11. F. Sommer: Šmarnogorski pozdrav, valček, godba. 12. A. Nedved: Zvezna, petje. 13. Anton Jakl: Pozdrav z Bleda, koračnica, godba. Šaljiva loterija in prosta zabava. Pri veselici svira slavna Mengeška godba. Vstopnina za osebo 60 vin. Čisti dobiček je namenjen društveni blagajni. V slučaju neugodnega vremena se veselica preloži na dne 12. junija 1910. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Tečaj za gozdne in za lovske čuvaje v Radovljici. Kranjsko-primorsko gozdarsko društvo bo priredilo v mesecih julij-avgust 1910 v Radovljici šesttedenski tečaj za gozdne in enotedenski tečaj za lovske čuvaje v slovenskem učnem jeziku. V ta tečaj se bodo sprejemali izključno le na Kranjsko pristojni in v prvi vrsti taki prosilci, ki že služijo kot gozdni ali lovski čuvaji. Podelilo se bo obiskovalcem šesttedenskega gozdarskega tečaja 8 podpor po 70 K in obiskovalcem enotedenskega tečaja za lovske pazništvo 10 podpor po 20 K. Prošnje, ki se morajo vložiti najpozneje do 20. julija 1910 pri kranjsko-primorskem gozdarskem društvu v Ljubljani, morajo biti lastnoročno pisane od prosilca samega in ima prosilec v njih dokazati: 1. Da je dopolnil 18. leto. 2. Da je dovršil ljudsko šolo in da je vešč slovenskega jezika v govoru in pisavi. 3. Ima doprinesiti navstveno izpričevalo. 4. Od gospodarja (pri katerem je uslužben), izdano spričevalo o dosednji gozdarski in lovski službi. 5. Zdravniško izpričevalo o sposobnosti za službovanje v gorskih krajih, poslednje pa velja le za one prosilce, ki dosedaj še niso v gozdarski ali lovski službi. 6. Potrjeno ubožno spričevalo v slučaju, da nameravajo prositi za podporo. 7. Od vseh prosilcev brez izjeme se pa zahteva od c. kr. notarja ali od občinskega urada poverjeni revez, s katerim se zaveže prosilec, da se bo priziljal za dobo tečaja na lastne stroške. Šesttedenski tečaj za gozdne paznike se prične z 18. julijem 1910 in enotedenski tečaj za lovske paznike z 22. avgustom 1910 v Radovljici.

† Halleyev komet. V četrtek jutraj smo šli torej skozi kometov rep in kakor se vidi, se nam ni nič zgodilo. Poslej se opazuje komet zvečer, po solnčnem zahodu, na zapadnem nebu. Solčni vzhod je kazal povsem nenavadno, prekrasno sliko, nekoliko podobno solnčnemu mrku, toda veličastnejšo. Solnce se je ves čas povsem dobro opazovalo, a bilo je pokrito s senco kometovega repa v podobi velike, okrogle, navidezno zelenkaste ploče. Okrog solca je nebo včasih zažarelo, kakor v ognju in barve so se izpreminjale. Bil je nepozaben užitek.

† Kako šole bi bile vzor našim klerikalcem? Take, kot jih imajo v Belgiji, kjer je do 70% analfabetov (ki ne znajo čitati in pisati). Na neki tamošnji šoli je n. pr. bil določen za neki dan v tednu sledeči urni red: 1. Jutranja molitev, 10 zapovedi, rožni venec (ena skrivnost), evangelij. 2. Računstvo. 3. Rožni venec (ena skrivnost). 4. Ojmor. 5. Rožni venec (ena skrivnost). 6. Zemljepis. 7. Litanijske Matere Božje. 8. Rožni venec. — Ali bi bile take šole veselje naših klerikalcev? Ljudstvo bi postalo vzorno — neumno.

Izpred deželnega sodišča.

Veliko obeta. Florijan Vrhunc, krojaški vajenec v Železnikih, je vzlic svoji mladosti malopridnež ter tatvine udan, tako da se ga vse boji. Trafikantu Janezu Kozmu je bilo ukradeno nekaj denarja. Tatvine je bil osumljen Vrhunc. V tej zadevi poizvedujoči orožnik, Ivan Sedej, je povabil v svrhu zaslišanja Vrhunca na orožniško postajo. Ker Vrhunc ni hotel priznati tatvine, ga je vzel orožnik Sedej seboj in ga začasno zaprl v občinski zapor. Ko je orožnik končal s svojimi poizvedbami, ga je izpustil iz zapora. Vrhunc je pa nato Sedeja pri sodišču ovadil, da ga je pretepel, nato ga pa zaprl v mrzlo klet, da bi izsilil iz njega priznanje. Vse to se je iz-

kazalo kot laž. Nekaj dni potem se je splazil v Špendalovo zaklenjeno hišo in vzel kos mesa. V svrhu nadaljne tatvine je hotel priti v sobo, a je bila zaklenjena. Ker mu jih 8letna domača hčerka, Jerica, ni hotela odpreti, ji je zagrozil, da jo bode ubil. V Železnikih je naletel na krošnjarja Janeza Oblaka, kateremu je rekel, da ga bo peljal v neko vas, kjer bo napravil dosti kupčije. Med potjo proti Jesenovcu mu je pa prerezal vrstico, s katero je imel privezано denarnico, katero mu je vzel z vsebino 2 K, na kar je zbežal. — Mladi malopridnež je bil obsojen na 5 mesecev ječe.

Ob sklepu lista.

Borovlje na Koroškem. Včeraj so se pri nas vršile toli težko pričakovane občinske volitve. To pot so se Slovenci prvokrat udeležili občinskih volitev. Nemškutarji so delali z nezanimskim pritiskom in so res zmagali v vseh treh razredih. Razmerje je takole: Ogris 253 glasov, Hambrusch 252, Angelo 249, Bovčar, Schaunigg 235 in Tschinkowitz Volte 236 glasov. — Slovenci Borovnik 129, Stangl 124 in Winkler s 121 glasovi so ostali v manjšini. Socialisti so dobili: Sodja 121, Neutzler 132 in Binder 121 glasov. V drugem razredu so dobili nemškutarji 26 glasov, Slovenec Just je ostal z 11 glasovi v manjšini.

Med 50 recepti

boš gotovo našla marsikatero, po katerih bodo Pekateta tebi in tvojem izbornu dišale. Naroči si kuharsko knjigo pri Prvi kranjski tovarni testenin v Il. Bistrici. Dobiš jo zastonj. 72 3-2

Darila.

Dijaška kuhinja v Kranju je prejela do 19. maja t. l. sledeče darove: Od meščanov za april 86 kron, od prof. kolegija za april 5 kron, Bar³ daruje 5 kron, iz kazenske poravnave Urbančič-Zorman 10 K (po dr. Kušarju), sl. mestna občina Kranj za leto 1910 500 kron, iz kazenskih poravnav Pravst Nadžar 10 kron in Pokorn-Kozelj 5 kron (oboje po dr. Kušarju), prof. kolegij za maj 4 kron, meščani 30 kron 40 vin., gospodična Franciška Hafner iz Bleda namesto venca na krsto svoji sorodnici gospe Jerici Sinkovec 10 kron, sl. Kmetška posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani 50 kron in kazenska poravnava M. Erzen in J. Zontar 10 kron (plača prva po sodniku O. Devu iz Škofje Loke.)

Nobena kapljica

ne koristi tako želodcu, kot požirek pristnega „FLORIAN-a“!

Človek!

Pomni treh besed:

želodca red!

Postavno varovano.

Proizvajanje spirituoza

kot prosta obrt, kakor tudi

izdelovanje brezalkoholnih osvežujočih pijač.

jako donosno in sposobno za razširjenje, lahko vpelje v vsakem kraju renomirana tvornica. S proizvodanjem in razpečevanjem se lahko prične takoj. Jamči se za izdelke prve vrste in brezhibno proizvodnje vseh pijač, tudi specialitet brez konkurence. Izurjen strokovnjak se pošlje v svrhu informacij in za proizvodnje brezplačno. Ozira se samo na resne ponudbe. Ponudbe pod šifro „Spirituoza 33857“ na anonimno ekspedicijo M. Dukos Nachf., Dunaj I.L.

Hranilne vloge

se obrestujejo po 5 odstotkov. Izdaja hranilnih znamk.

Avstr. hranilna, kreditna in stavbena družba

reg. zadruga z om. poročtvom.
Centrala Dunaj, 6. Theobaldgasse 4. — Uradna kontrola.

Domače hranilnice

se dobe zastoj. 103 52—7

Naročajte in širite naš list!

Loterijska srečka dne 14. majnika t. l.
Gradec 29 21 2 35 30

Mastin

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sredstvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod imenom **Mastin**. Previdni kmetovalec ga pri-meša krmi vsaki domači živali. Najvišje medalje na razstavah in tisoči zahvalnih pisem pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom.

Tovarniška zaloga: 89 12—6

Lekarnar Trnkóczy, Ljubljana.

? Pristava z vrtom

v Kokriškem predmestju

z majhno prezidavo pripravna tudi za stanovanje --- se iz proste roke takoj **proda**.

Več se izve v upravnistvu „Gorenjca“.

KINEMATOGRAF!

V dvorani hotela „Nova Pošta“ v Kranju.

V sredo in soboto nov spored.

Spored od 21. do 24. maja:

Reja konj v Buenos Ayresu.

Trdnjava iz kart.

Ljubavno razmerje kapitana D' Armagnac z Šarloto pl. Neville.

Velika historična drama v 20. slikah.

Dva vlomilca.

Spored od 18. do 20. maja t. l.:

Lomilci ledu na Fiuskem.

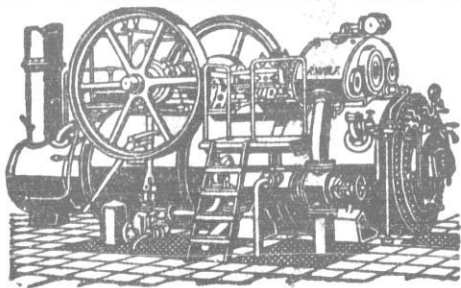
Poročni pas.

Srce razbojnika.

Moderni tat.

K obilni udeležbi vabi najljubnejše

ravnateljstvo.

Lino 1909: zlata kolajna najvišje priznanje

R. Wolf Magdeburg Buckau

Filialka Dunaj, Dunaj III, Am Heumarkt 21

Vozeči in stoječi polnoprarni in patentirani

lokomobili na vroči par

z 10 do 800 konjskih sil.

Najbolj gospodarski, najtrpežnejši in najsigurnejši stroji na moč za 249 26—16

use industrijske in gospodarske obrate.

Skupna izdelava nad 650.000 PS

Ia. Roman-cement najstarejšo in najboljšo znamko južnoavstrijske monarhije ponujajo najceneje

tovarne za Roman- in Portland-cement

O. WITHALM NASL. v Laškem trgu

Ustanovljeno 1. 1845.

(Štajersko).

116 6—3

!?!!

Narejene obleke za otroke in odrasle navadne in najfinejše vrste ter razno manufakturno blago (gvant-nino) priporoča po najnižjih cenah

I. Pfeifer
manufaktura in konfekcija
Kranj

Klobuke

Pouršnihe

Kravate

Bluze

Prašne plašče

Niklje

Manšete

Rokavice

Moderce

Srajce

Harokice

Ovratnike

Jopce

Mogavice

Šort-Tie

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavnica K 3.000.000 K.

Stritarjeva ulica št. 2

Rezervni fond K 400.000.

Podružnice v Spjletu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

73 52—11

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnom kursu.

Najboljša ter najtrpežnejša streha je :::

ETERNIT

dobiva se v trgovini s špecerijskim blagom in železnico

127 2—2
„MERKUR“
Peter Majdič - Kranj.

INGER

šivalni stroji

za vse le mogoče šivalne namene.

Dobe se v vseh naših prodajalnah.

SINGER Co., akcijska družba
šivalnih strojev. 85 42-10

Podružnice povsod. Podružnice povsod.
Kranj št. 53, nasproti c. kr. pošte.

Slab želodec ne prenese ničesar

in vsakdanji vzrok tega je: brezslastnost, bolečine želodca, slabost, nerednosti v prebavljanju, glavobol i. t. d.
Gotova odpomoč proti temu so 59 12-4

Kaiserjeve karamele iz melise.

Zdravniško preizkušene!

Oživljajoče, prebave pospešujoče in želodec okrepčujoče sredstvo

Zavoj po 20 in 40 vinarjev v lekarni v Trzinu.

Avstrijska specialiteta

I. vrste so svetovnoznanani 87 12-10

Maršnerjevi kumeči limonadni bomboni
(z okusom malin, citrone, jagod, češnje in dišeče perle)
v svrhu priprave izvrstne brezalkoholne pijače.

Edino pristni s to varstveno znamko.

Edino pristni s to varstveno znamko.

Dobe se povsod, kjer so nalepljeni lepki s to znamko. Tudi vsak bombon ima to znamko. Letna poraba več nego 60 milijonov komadov. Lu-sin, parfina dihanje. Klairon, najfinejša delikatesa sveta. Bouchées à la Reine. Peppermint-Losen-družba. Vseh vrst mleka in čokolad za kuhanje izvrstne kakovosti priporoča Prva češka akc. dr. orient. sladkornih in čokoladnih tovarn na Kraljevih Vinogradih prej

A. MARŠNER

Glavna zaloga na Dunaju: **Josef Katz, VI., Theobaldgasse 4.**

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 49 52-16

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Glinaste peči 188 52-49

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Električna gonilna sila.

Tovarna oljnatih barv, lak in firneža

Brata Eberl 212

črkoslikarja, lakirarja, stavbena in pohištvena pleskarja

Ljubljana Miklošičeve ulice 6, nasproti hot. „Union“

Ustanovljeno 1842. Telefon 154.

52-87

Josip Pogačnik v Radovljici

krojaški mojster

Odlikovani 1909 na razstavah v Londonu in v Parizu s prvim darilom: častno diplomo, velikim zlatim častnim križcem in veliko zlato kolajno.

priporoča cenjenemu občinstvu

svojo delavnico v izdelovanje vseh vrst oblek za gospode, uradniških uniform, salonskih, turistovskih in loyskih oblek ter ogrinjal.

Vedno bogata zaloga angleškega, francoskega in brnskega sukna. — Naročila se izvršujejo po najnovejšem kroju točno in ceno ter se sprejemajo popravila.

Specijalist v izdelovanju frakov in salonskih sukenj.

Zajamčena je vestna izvršitev naročenega dela natančno po meri in izbranim kroju ter po želji naročnika. — Kdor si želi nabaviti elegantne, fine, obenem trpežne in vsem zahtevam ustrezajoče obleke, naroči si jih naj pri tej tvrdki in postal bo stalen naročnik. 82 52-11

209 52-39

Naveča trgovina na Gorenškem.

Rudolf Rus
urar v Kranju

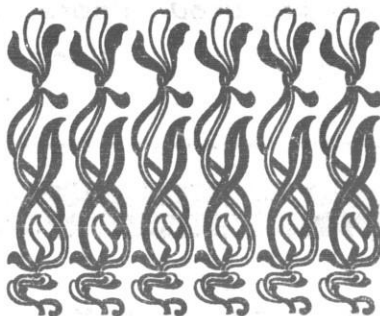
Ravnokar je izšel velik cenik z najlepšimi novostmi, katerega na željo pošiljam vsakomur brezplačno

Ustanovljeno leta 1885.

Vina

štajerska, dolenska, goriška, vipavska, istrijanska, dalmatinska, jamčeno pristna

ponuja po skrajno nizkih cenah

zadruga

282 52-25

Agro-Merkur

r. z. z. o. z. v Ljubljani.

Martinova oesta 20

Postajališče električne ceste

R. Lang

Martinova oesta 20

železnice pri šentpeterski cerkvi. 126-43

LJUBLJANA ::: Zalagatelj društva c. kr. avstr. drž. uradnikov.

Bogata zaloga pohištva vsake vrste v vseh cenah. Ogledala, slike v vseh velikostih.

Popolna oprava za vile. Specialiteta: Gostilniški stoli.

Pohištvo iz železa, otroške postelje in vozilki po vsaki ceni.

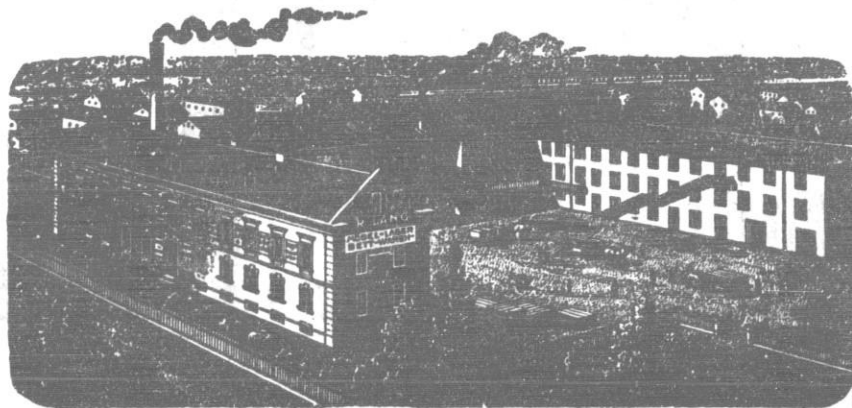
Modrosi iz žilnatega omrežja, afričanske trave ali žimo, prve vrste vedno v zalogi.

Za spalno sobo od 180 glid. naprej. Divan z okraski.

Oprave za jedilne sobe, salone, pred-sobe, cele garniture.

Za sobo; postelja, nočna omarica, o-mivalna miza, ob-šalniki, miza, sten-sko ogledalo.

Specialitete v ne-vestinik balah. Ve-liko prostori, pri-tilžno in v I. nad-štrpju. Čudovito posesti za hotele, vile in za letovišča 52 glid.

Vsak dan sveži

sladoled

kavarna „Prešern“
Ljubljana.

900 dobičkanosnih, :: deloma odlikovanih

iznajditeljskih problemov

kojih srečna rešitev odpre osebam vseh stanov pot do blagostanja in bogastva, naj se zahteva od bančne trgovine 130 3-1

„Confidentia“
Magliaso-Lugano, Švica.

Hiša naprodaj
v Kranju št. 51

dvonadstropna z lepo prodajalno.

Več pove lastnik Ivan Potusek, brivec.

Krasna domačija

se prodaja iz proste roke. Posedstvo meri 64 oralov, vse arondirano, polovico je gozda, iz kojega se da še mnogo denarja dobiti za les. Zemlja, kakor poslopja so v najboljšem stanju, hlev obokan in betoniran, hiša enonadstropna, voda v hlevu. Na tem posedstvu se redi lahko do 20 glav živine. Oddaljeno je 30 minut od železniške postaje, 20 minut od farne cerkve in šole Žihpolje (Maria-Rain) na Koroškem in eno uro od Celovca. Proda se pod ugodnimi pogoji, da se le ena tretjina cele kupnine takoj plača. Eventuelno 3-2 se tudi zamenja. Dalje so naprodaj 128

tri hiše v Kranju

ena na glavnem trgu, v koji je že mnogo let trgovina na najbolj prometnem kraju, pripravna za manjšo trgovino. Ta hiša se da eventuelno tudi v najem. Druga je zunaj mesta ob državni cesti z lepim vrtom za zelenjavo, pripravna za kakega upokojenca. V obeh hišah je vodovod. Tretja v stranski ulici, dvonadstropna z lepim vrtom in razgledom. Več o vsem tem se poizve pri L. Rebolju, v Kranju, Glavni trg.

Velikanska zaloga slamnikov

vsake vrste po tovarniški ceni prodaja 114 13-4

Anton Adamič
KRANJ :: Glavni trg.

Popolnoma varno in najbolje naložite svoj denar v

Kmečki posojilnici v Ljubljani

nasproti Figovca :: v lastni hiši :: Dunajska cesta.) Kmečka posojilnica v Ljubljani podpira kmetovalce in je pravi kmečki denarni zavod.

Vloge se obrestujejo po 4 1/2 %.

!! V kmečki posojilnici je naloženo :: že nad 15 milijonov kron. :: !!

Rezervni zaklad čez 800.000 kron.

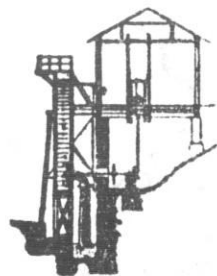
Za varnost pa še neomejeno jamči nad 3000 članov.

Kmečka posojilnica je edin slovenski denarni zavod, ki je 34 vpeljal hišne nabiralnike vlog. 26-11

Kmečka posojilnica sprejema hranilne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar

G. Tönnies

v Ljubljani 52-56 89

tovarna za stroje, železo in kovinolitarna priporoča kot posebno žago in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vrtilom. Motorje za bencin in surovo olje, najcenejša gonilna sila.

Zlate svetilje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično

zobočistilno sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj
O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

32 52-20
dobi se
v
lekarah
Šavnik

Priložnostni nakup!

119 3-3

Hiša na Bledu. Dobro obiskana restoracija s sobami za tujce. Poletni in zimski obrat. Ker je pred kratkim pogorelo podstrešje, se jako ceno proda. Več se poizve v pivovarni Mayr, Kranj.

V Velesovem na Gorenjskem

poleg romarske cerkve

se odda v najem, eventuelno tudi prodaja

hišno poslopje

s hlevom, šupo in vrtom.

Poizve se pri Avg. Štamcarju, uradniku banke „Slavije“ v Ljubljani. 102 10-7

Nikoli več!

ne menjam z mojim milom, odkar imam v rabi Bergmannove „Steckenpferd“-lijino mlečno milo (Znamka „Steckenpferd“) od tvrdke Bergmann in Ko., Tešin ob L., ker je edino to milo najbolj učinkujoče vseh medicinskih mil proti solnčnim pegam, kakor tudi v dosegu lepega, mehkega in nežnega tainta. Komad po 80 vin. se dobi po vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah s parfimerijami i. t. d.

55 40-15

Modni salon ::

Ivana Schiller

Ljubljana Sv. Petra c. 31 priporoča lepo izbero damskih, dekliških in otročjih klobukov. Popravila točno in ceno. Žalni klobuki vedno v zalogi.

81 11-10

Matija Ažman mizar : Kranj 123

nasproti klobučarja Ovčjaka naznanja slavnemu občinstvu, da je prevzel obrt Mihaela Pantarja v Kranju

za izdelovanje mrtvaških krst

ker je bila hiša onega prodana.

92 6-9

Krste se dobe vsakovrstne in po najnižjih cenah.

Nizke cene!

Portland-ter Roman-cement priznано najboljših znamk

126 2-2

Po najnižjih cenah prodaja trgovina z železnino in špecerijskim blagom

„Merkur“ - Peter Majdič, Kranj

Nizke cene!

Traverze, železniške šine i. t. d.

Zagrebska tovarna, tvrdke Henrik Francka sinov, v vsakem oziru novodobno urejena, izdeluje svoje proizvode izključno le iz najboljših sirovin.

V Vaš prid bude, bodete li pri nakupovanju dajali prednost temu izvrstnemu proizvodu pravemu : Franckovem : kavnem pridatku z mlinčkom, iz zagrebske tovarne.

44. Koga V. Y. 1128, 4. 02. V.

Konc. zobarski atelje
ni več v Kranju
od sedaj nadalje samo v
Ljubljani Stritarjeva
ulica 7.
Konc. zobotehnični atelje
O. Seydl

44 52-20

75 26-11 **Prva tovarna**

TOKAJSKEGA KONJAKA

naznanja s tem p. občinstvu, da je njen destilat za mesto Kranj, Školjo Loko in Tržič pri gosp.

F. Dolenzu v Kranju

depozitirala, ter ima izključno samoprodajo le tvrdka Dolenz. Steklenice za pokušnjo so po 40 vin. in se dobijo pri g. Dolenzu.

: Edini :
zobozdravniški atelje
tehniški :.
v Kranju dr. Eduard
Globočnik
v isti hiši, kjer je lekarna.

Umetni zobje se izgotove v enem dnevu, popravila v nekoliko urah, začasna popravila takoj. Vsa tehnična dela oskrbuje preizkušen zobotehnik, Solidno delo.

Ordinacije vsak dan, tudi ob nedeljah. 220 52-37

Pozor!

Izšla je knjižica „Cerkvene pristojbine ali štolnina“ z dodatkom „Kako se določa kongrua?“ Cena 30 vin.; po pošti 40 vin. Dobi se v fiskalni Iv. Pr. Lampreta v Kranju.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik
LJUBLJANA,

Slomškova ulica št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Zično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Specijaliteta:

83 52-10

valjični zastori (Rollbalken).

Čitajte in priporočajte!

„Več luči!“

Poljudna zbirka prav potrebnih, poučnih in aktualnih spisov za slovensko ljudstvo. Izhaja periodično, najmanj štirikrat na leto.

1. snopič: Cerkvene pristojbine ali štolnina z dodatkom Kako se določa kongrua?
2. snopič: Kako naj sina oprostim vojaščine in druge važnejše določbe glede vojaške dolžnosti.
3. snopič: HALLEYJEV KOMET (REPATICA)
S sliko! ali S sliko!
Ne bo nas še konec 19. maja 1910.

Cena vsakemu snopiču 30 v, s pošt. 40 v.

Dobiva se v založni tiskarni Iv. Pr. Lampret v Kranju ter v knjigarnah in trafikah

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 1/2 %

Rezervna zaklada
iznaša:

K 92.000

brez odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe brez amortizacije po 5 1/4 % ali z 1 % amortizacijo, na menice pa po 6 % :: Eskomptirajo se tudi trgovske menice.

Denarni promet
v letu 1908:

K 5,000.000

Posojilnica sprejme tudi vsak drug načrt amortizacijskega dolga.

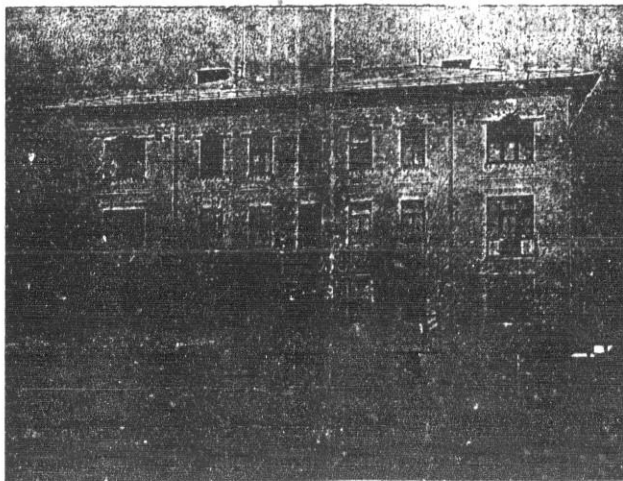
Urادuje se v centrali in v podružnici

vsak dan
od 8.—12. ure dopoldne in od

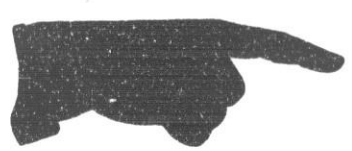
2.—6. ure pop. izvzemši nedelje in praznike.

Poštno-branilnični račun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jesenicah št. 75.299.

Najbolj varno naložen denar v celem političnem kranjskem okraju!!

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po 726-11

Splošni rezervni zaklad (lastno premoženje) nad **246.000 kron.**

Koncem leta 1909: Stanje hranilnih vlog nad 4,550.000 kron, posojil na zemljišča 2,960.000 kron ter posojil občinam 484.000 kron.

Ta najstarejši denarni zavod v Kranju uraduje na rotovžu vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne, ob smanjih in tržnih dneh pa tudi od 2. do 4. ure popoldne.

4%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvigajene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglasati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5% na leto in na amortizacijo v 36 letih, tako da na primer dolžnik v teku 36 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih hranilnic in posojilnic kot gotov denar, ne da bi se prekinilo obrestovanje.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Razglas.

Izvršujoč pooblastilo občnega zbora Ljubljanske kreditne banke z dne 3. marca t. l. je sklenil upravni svet v svoji seji dne 3. maja 1910 zvišati delniško glavnico od 3 na 5 milijonov kron, ter v to svrhu razpisati subskripcijo

IV. izdaje delnic Ljubljanske kreditne banke v znesku 2,000.000 kron nominale, to je 5000 delnic po 400 kron pod sledečimi pogoji:

1. V prvi vrsti imajo pravico prevzeti nove delnice lastniki starih delnic po kurzu **420 K** za komad in sicer pripadati na vsake 3 stare 2 novi delnici.
2. Ostale delnice ponudijo se novim subskribentom in dosedanjim delničarjem, v kolikor podpišejo ti v razmerju starih delnic večje število novih, in sicer po kurzu **445 K** za vsako delnico. Razdelitev delnic si pridržuje upravni svet.
3. Kot prvi obrok je plačati takoj pri subskripciji **120 K**, oziroma **145 K** za vsako delnico; ostanek pa, to je **300 K najpozneje do 30. junija t. l.**; plača pa se lahko takoj celi znesek.
- Od plačanih zneskov povrnejo se do dne 31. decembra 1910 4½% tekoče obresti, ker bodo imele nove delnice kupon za l. 1911.
4. Vpisovanje (subskripcija) novih delnic vrši se od 15. do 31. majnika t. l.

Prijave sprejemajo:

Centrala v Ljubljani in njene podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu in Sarajevu;
Živnostenska banka na Dunaju in v Pragi;
Banka i štediona za Primorje na Sušaku in podružnice na Reki ter v Bakru;

Jadranska banka v Trstu in Opatiji;
Prya hrvatska štedionica v Zagrebu in njene podružnice v Varaždinu, Osijeku, Veliki Gorici, Sisku, Virovitici, Cirkvenici, na Reki, v Zemunu, Belovaru, Delnicah in v Kraljevicu.

Lastniki starih delnic morajo predložiti svoje delnice — in sicer samo plašče — pri navedenih subskripcijskih mestih v svrhu prekoklekovanja; tam se sprejemajo tudi vplačila proti posebnim potrdilom.

Pojasnila, kakor tudi potrebne tiskovine daje radevolje Ljubljanska kreditna banka in njene podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Z ozirom na dejstvo, da se obrestujejo delnice Ljubljanske kreditne banke pri dividendi leta 1909 domala s 6% se te za plodonosno nalaganje denarja prav toplo priporočajo.

Prepričani smo torej, da se bodele našemu vabilu k subskripciji gotovo kar v največjem številu odzvali ter na ta način prispevali tudi vi k razvitju in razvoju obrti, trgovine, industrije, sploh celokupnega narodnega gospodarstva naše domovine.

Ljubljanska kreditna banka.